

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

УДК: 330.142.211

Логутова Т.Г.¹, Ушуллу І.М.²

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті розглянуто питання формування інвестиційних ресурсів на промислових підприємствах за рахунок використання коштів небанківських фінансово-кредитних установ. Досліджено механізм взаємодії небанківських фінансових установ з промисловими підприємствами. Виконано аналіз формування інвестиційних ресурсів при взаємодії промислових підприємств з небанківськими фінансовими установами.

Ключові слова: інвестиційні ресурси, небанківські фінансові установи, промислові підприємства.

Логутова Т. Г., Ушуллу И. М. Формирование инвестиционных ресурсов на промышленных предприятиях. В статье рассмотрен вопрос формирования инвестиционных ресурсов на промышленных предприятиях за счет использования средств небанковских финансово-кредитных учреждений. Исследован механизм взаимодействия небанковских финансовых учреждений с промышленными предприятиями. Выполнен анализ формирования инвестиционных ресурсов при взаимодействии промышленных предприятий с небанковскими финансовыми учреждениями.

Ключевые слова: инвестиционные ресурсы, небанковские финансовые учреждения, промышленные предприятия.

T. G. Logutova, I. M. Ushullu. Formation of investment resources at industrial enterprises. In the article the question of formation of investment resource sat industrial enterprises by means of the use of the means belonging to nonblank financial and crediting organizations were analyzed. Investigated was the mechanism of interaction between nonblank financial organizations and industrial enterprises. The analysis of formation of investment resources at interaction between nonblank financial organizations and industrial enterprises was performed.

Keywords: investment resources, nonblank financial institutions, industrial enterprises.

Постановка проблеми. Формування інноваційної моделі структурної перебудови економіки держави потребує активізації інвестиційних процесів, зосередження уваги на аналізі всіх можливостей мобілізації наявних та потенційних джерел фінансових ресурсів і створення умов для їх ефективного використання, трансформації в інвестиційні та інноваційні вкладення.

Фінансові ресурси можуть бути мобілізовані суб'єктами господарювання безпосередньо на фінансовому ринку через канали так званого «прямого фінансування». Проте, набагато важливіше джерело коштів – непряме фінансування, що включає переміщення фінансових потоків між економічними суб'єктами за допомогою особливих інститутів – фінансових посередників.

Існує дві групи фінансових посередників: до однієї належать банки, до другої – небанківські фінансові установи (пенсійні фонди, страхові установи, інвестиційні компанії, фінансові компанії, лізингові компанії).

Мета статті – Метою даної роботи є дослідження процесів формування інвестиційних ресурсів промислових підприємств за допомогою небанківських установ.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить досвід зарубіжних країн, здійснення довго-

¹ д-р екон. наук., професор, Приазовський державний технічний університет, м. Маріуполь

² аспірант, Приазовський державний технічний університет, м. Маріуполь

строкового інвестування відбувається шляхом створення спеціалізованих інститутів, які забезпечать мобілізацію коштів у фінансові інструменти: акції, облігації, інвестиційні кредити.

Досить значущим джерелом інвестиційних ресурсів для промислових підприємств можуть бути кошти страхових компаній та пенсійних фондів.

У першому кварталі 2008 р. в Україні зареєстровано 465 страхових компаній. Рівень розвитку страхових послуг є індикатором стану регіональної економіки. За останні два роки в Україні помітно виріс обсяг страхових послуг та їх кількість. Особливо помітно виріс обсяг сектору страхування життя. Характерною ознакою українського страхового ринку є проникнення на нього зарубіжних страховиків. З метою забезпечення бізнесу підприємства підписують домовленості на перестраховування ризиків з головними страховими компаніями світу. Перестраховування за межами країни є імпортною операцією по купівлі важливої фінансової послуги, призначеною забезпечити гарантоване виконання зобов'язань перед страхувальником. Однак, не всі резиденти використовують цю схему в межах законодавства. Декому це потрібно для виведення коштів за межі країни.

Постановою Кабінету Міністрів України було мінімізовано відтік коштів за межі країни при перестраховуванні, а також затверджено перелік країн і оффшорів, де перестраховування заборонено. Задля припинення відтоку коштів у вигляді страхових платежів з України було введено 15% податок на перестраховальні премії, але потім його було зменшено до 3%. Страхові установи мають значні ресурси, причому проведені дослідження показали, що за останні два роки страхові виплати сягають лише 40-50% від страхових платежів, раніше було ще менш – 20%.

У теперішній час з'являється все більше корпоративних страхових установ. Ці установи створюються на кошти великих промислових підприємств, мають статус самостійних юридичних установ і інвестують мобілізовані кошти у підприємства.

Діючий в Україні Закон «Про страхування» [1] дозволяє страховим установам здійснювати пенсійне страхування за наступною страховою програмою: пенсія на визначений термін; пенсія довіку; страхування життя; страхування від нещасного випадку; страхування від невиліковних хвороб.

Таким чином, аналіз діяльності страхових установ по страхуванню життя показав, що при створенні на підприємствах страхової компанії по страхуванню життя у підприємства з'являється можливість одержання довгострокових інвестиційних ресурсів, тому що більша частка акумульованих коштів може повертатися на розвиток підприємства шляхом вкладення коштів у цінні папери, емітовані підприємством (акції і облігації), фактично під 3% річних підприємства можуть планувати обсяги та напрямки інвестування накопичених коштів у плановий період; здійснюється фактична економія коштів підприємства за рахунок зменшення податку на прибуток; здійснюється економія соціальних витрат.

Крім страхових установ на увагу заслуговують недержавні пенсійні фонди. При створенні корпоративного недержавного пенсійного фонду, засновником його є промислове підприємство, а потім до нього можуть приєднатися інші платники. Учасниками недержавного пенсійного фонду є фізичні особи, які знаходяться у трудових відносинах з працедавцем-платником.

Для недержавного пенсійного накопичувального забезпечення шляхом СК-life, для пенсійної накопичувальної системи, здійсненої недержавним пенсійним фондом, притаманні такі умови, як:

1. Використання податкових пільг та оптимізація витрат на оплату праці. Усі внески, перераховані підприємством за рахунок валових витрат на користь страхувальника, є його власністю. Це дозволяє збільшити реальний дохід робітника при таких саме витратах підприємства на оплату праці.
2. Одержання довгострокових інвестиційних ресурсів. Формування пенсійних активів за рахунок внесків, недержавний пенсійний фонд може інвестувати їх у свого засновника шляхом придбання акцій нової емісії або облігацій (не більш ніж 10% від загальної вартості активів перші 5 років і надалі не більше 5%).
3. Економія для підприємства на соціальні витрати під час виходу робітника на пенсію, а також у випадку смерті або нещасного випадку.

Суттєвою перевагою корпоративної програми пенсійного забезпечення для робітників (в порівнянні з СК-life) є його право власності на усі накопичені кошти.

На основі накопиченого світового досвіду розвинутих країн, у яких більшість населення одержує дві пенсії: одну соціальну за рахунок внесків на обов'язкове державне страхування і

другу – приватну, яку робітник накопичив або за нього заплатила компанія, українське підприємство зможе: підвищити свій рівень ділової репутації, а також рівень забезпеченості своїх робітників після виходу на пенсію, збільшити власний інвестиційний потенціал, залучити великі інвестиційні ресурси на регіональному рівні, попередити відтік фінансових ресурсів, використати передбачені законодавством пільги.

Але треба відзначити, що в умовах кризи страхування, як джерело фінансових ресурсів, не має сталості, як і інші джерела. Дослідження свідчать про падіння обсягу пенсійних активів у системі недержавного пенсійного забезпечення (див. рис.1). Причиною цього є зменшення внесків вкладників, або навіть відмова від подальшої сплати внесків по пенсійній програмі.

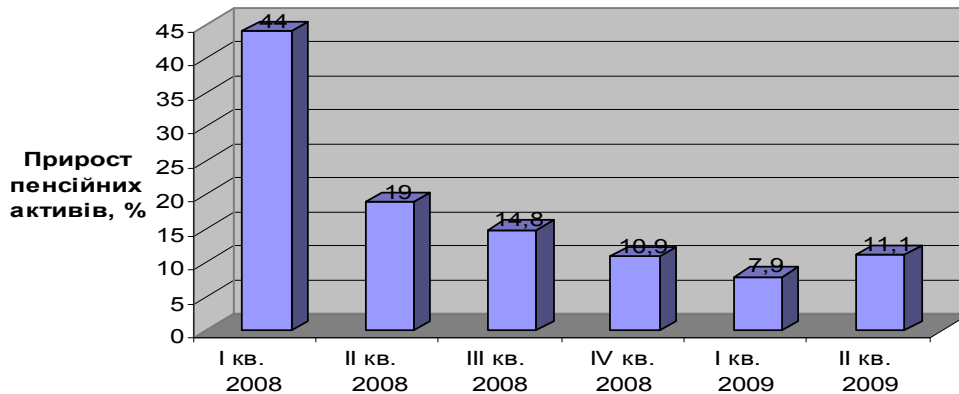

Рисунок – Динаміка зміни пенсійних активів у системі недержавного пенсійного забезпечення

Так, обсяг пенсійних внесків за перше півріччя 2009 р. склав 86,8 млн. грн., що на 57.6% менше, ніж за перше півріччя минулого, 2008 р.(204,6 млн. грн.) [2].

В галузі страхування життя становище більш оптимістичне: за другий квартал 2009 р. страховики зібрали 404,3 млн. грн.. страхових премій.

Таким чином, незважаючи на негаразди, пов'язані з кризою, кошти небанківських фінансово-кредитних установ залишаються помітним та перспективним джерелом для здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Висновки

1. Дослідженням було встановлено, що найбільш перспективними внутрішніми інвесторами для промислових підприємств є інвестиційно-договірні фінансово-кредитні установи: страхові компанії, пенсійні фонди.
2. Серед страхових компаній найбільш великий обсяг коштів акумулюється у страхових компаніях по страхуванню життя, та пенсій, тому це накопичувальний вид страхування.
3. Корпоративні пенсійні фонди промислових підприємств мають право інвестувати кошти у акції та облігації.
4. Створення недержавних пенсійних фондів та впровадження накопичувальних видів страхування дозволять забезпечити певну частину населення двома видами пенсій: соціальною та приватною, а також притягнути великі інвестиційні ресурси для розвитку українських промислових підприємств.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про страхування» № 2745-III (2745-14) від 04.10.2001, ВВР, 2002, N 7, ст.50
2. Гусев Ю. Нацбанк пошел на пенсію. // Бізнес. – 2009. - № 40 – С. 34-35.

Рецензент: М.Г. Білопольський
д-р екон. наук, проф., ПДТУ

Стаття надійшла 26.04.2010